

Śledzenie wyrobów tytoniowych

Od 20 maja 2019 każda paczka papierosów, a także każde opakowanie zbiorcze zawierające wyroby tytoniowe w ilości większej niż paczka wprowadzane do obrotu na terenie Unii Europejskiej czy to przez producenta czy też importera musi być zarejestrowane w systemie śledzenia wyrobów tytoniowych Track&Trace.

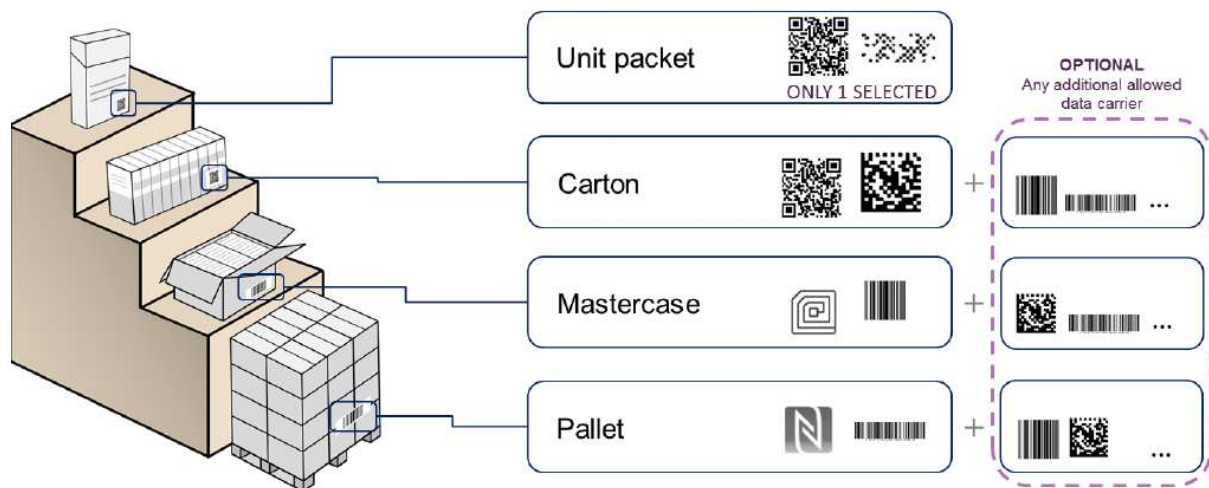
Celem wprowadzenia systemu przez dyrektywę 2014/40 było wg. Komisji Europejskiej wyeliminowanie z obrotu nielegalnych wyrobów tytoniowych. System wymaga rejestracji producentów, linii produkcyjnych, importerów, dystrybutorów, punktów detalicznych i śledzenia produktów przez wszystkie podmioty uczestniczące w obrocie do ostatniego dystrybutora przed pierwszym punktem detalicznym – czyli sklepem.

Podmioty te muszą rejestrować moment wejścia w posiadanie każdego opakowania jednostkowego (czyli paczki papierosów), a także wszystkie przemieszczenia tych opakowań, aż do momentu w którym podmiot przestaje być w posiadaniu tych wyrobów. Punkt detaliczny nie jest zobowiązany do rejestrowania przyjęcia wyrobów tytoniowych, ale jest odzwierciedlony w systemie przez przedostatni szczebel systemu dostaw – czyli na przykład hurtownik zaopatrujący punkt detaliczny przesyła do systemu dane na temat dostawy, ale detalista nie ma obowiązku w systemie odnotować w produktach wchodzących na jego stan magazynowy – w systemie pozostaje jedynie informacja z wysyłki. Jediną koniecznością dla detalistów jest rejestracja w systemie – każdy punkt detaliczny potrzebuje identyfikacji dlatego musi być zarejestrowany.

Śledzenie produktów wymaga istnienia identyfikatora produktu. System działa na poziomie paczki (20 szt. papierosów – większe np. 40 szt. również) i ta paczka otrzymuje unikalny identyfikator. Jest to alfanumeryczny oraz kod 2D nadrukowany podczas produkcji na paczce papierosów.

Kody będzie generował podmiot (instytucja) wydający identyfikatory – niezależny od producenta. Ten podmiot wyznaczony przez państwo członkowskie (najpóźniej do 6 maja 2019) będzie także odpowiedzialny za rejestrację wszystkich podmiotów w systemie – zakładów produkcyjnych, hurtowni, dystrybutorów oraz detalistów. Kody dla wyrobów tytoniowych zamawiać będą producenci lub importerzy – będą one przesyłane w formie elektronicznej lub fizycznej producentom, a ich kopia będzie wysyłana do systemu zbierania danych (pierwotnego repozytorium).

Podmiot, który zamawia identyfikatory – czyli na przykład producent, na linii produkcyjnej wyrobów tytoniowych zamieszcza identyfikator razem ze znacznikiem czasu na produkcie. Kod ten może być zamieszczony w formie 'dot code' (kod kropkowy), kodu QR lub 'data matrix'. Kody te zmieniają się na poziomie opakowań zbiorczych – kod 'dot code' nie będzie tam stosowany. Zamiast tego stosowany na tym poziomie będzie kod łatwiejszy do odczytu przez skanery laserowe z większych odległości.

Rodzaje opakowań i przypisane im kody (źródło: KE).

Pierwszy odczyt kodu następuje na linii produkcyjnej. W trakcie produkcji system zabezpieczający proces rejestruje dla bezpieczeństwa pierwszy odczyt kodu. Wszystkie dane zostają przesyłane do niezależnego systemu baz danych – repozytorium pierwotne – zbierają one dane z zakładów produkcyjnych i obiektów obsługiwanych przez producenta.

Dane te są następnie kopiowane do kolejnej bazy danych – repozytorium wtórne. Repozytorium wtórne obsługuje też router konieczny dla innych podmiotów (np. hurtowników), które wszystkie raportują do tego routera. Przesyła on później dane do repozytorium wtórne. Tam też możliwa jest pełna walidacja wszystkich danych z rynku – porównanie wszystkich danych od wszystkich podmiotów. Repozytorium wtórne będzie posiadać interfejsy pozwalające na dostęp dla Komisji Europejskiej oraz państw członkowskich EU – w Polsce będzie to Ministerstwo Finansów. Dane te nie będą dostępne dla podmiotów gospodarczych.

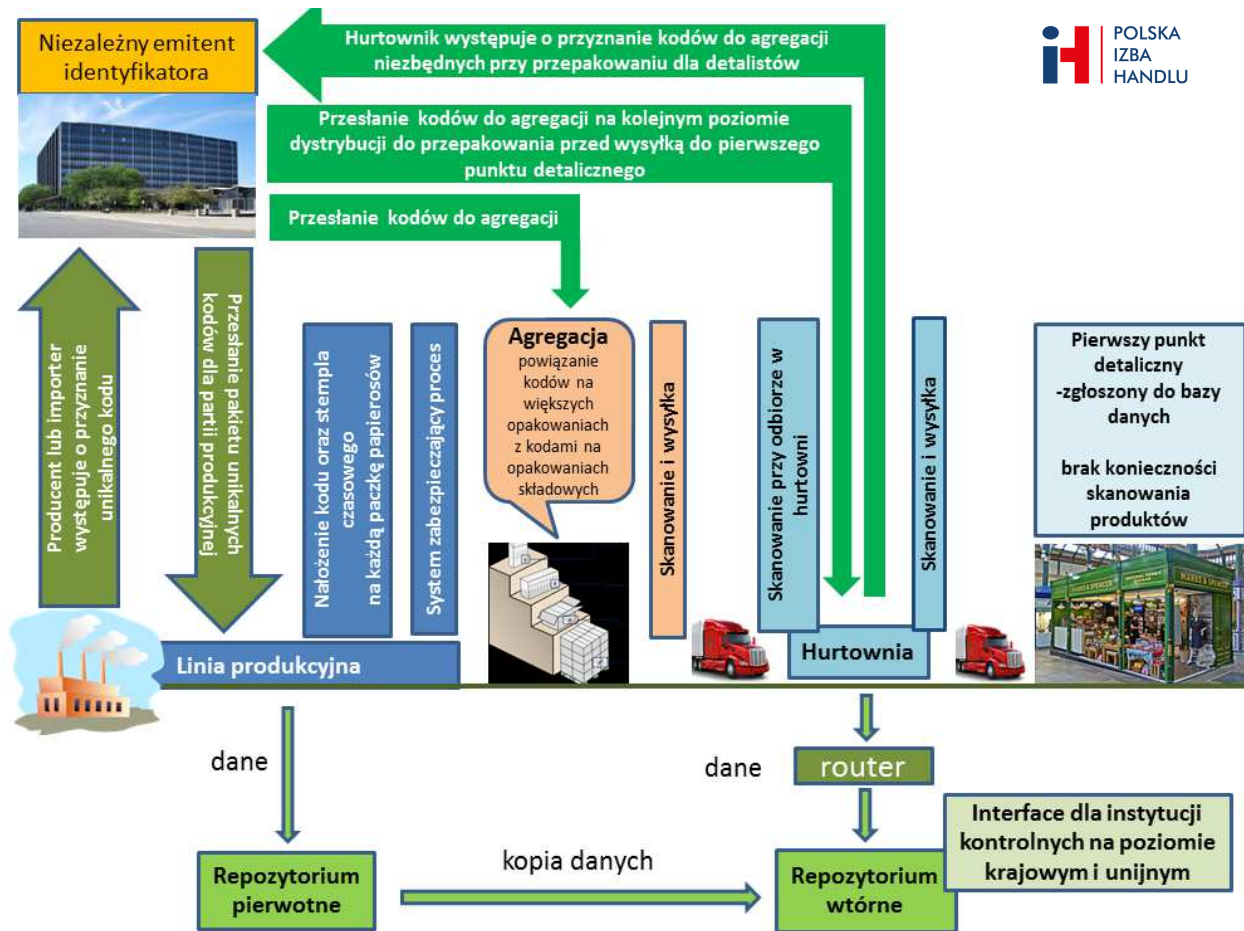
System zezwala też na agregację czyli nadanie kodu zbiorczego większej ilości produktów, tak aby nie było konieczne każdorazowe skanowanie każdej paczki papierosów tylko jednorazowe skanowanie na przykład kartonu. Kolejne poziomy agregacji czyli dane o paczkach wchodzących w skład tzw „wagoników” tworzących kartony i kartonów wchodzących w skład palety etc są przesyłane do bazy danych. Każdy kolejny poziom agregacji otrzymuje nowy kod. To tworzy elektroniczne połączenie pomiędzy kolejnymi poziomami – kolejne informacje zostają przesłane do systemu. Kody na poziomach wyższych mogą pochodzić z podmiotu wydającego kody bądź mogą być generowane przez przemysł lub podmioty gospodarcze zgodnie z przypisanymi standardami ISO. Przy rozładowywaniu kontenerów – jeżeli są to autogenerowane kody i podlegają kolejnemu wykorzystaniu wtedy jest potrzebna informacja do systemu o tym zdarzeniu. Jeżeli kody są niszczone w przypadku pojedynczych kartonów nie jest wymagana informacja do systemu o otwarciu opakowania zbiorczego. Wszystkie działania muszą być raportowane w określonych ramach czasowych – powinno to nastąpić w ciągu 24 godzin.

Wyjątkiem jest wysyłka produktu oraz przeładowanie wówczas władze muszą być poinformowane do nie wcześniej niż 24 godziny przed wysyłką produktu, ale nie później niż bezpośrednio przed wysyłką. Ostatnia informacja pochodzi z wysyłki produktów do punktu detalicznego. Transakcje finansowe nie są widoczne w tym systemie – system śledzenia jest przede wszystkim systemem śledzenia

logistycznego – W przypadku wystawienia faktury wymagana jest rejestracja i raportowanie oraz potwierdzenie o dokonanej płatności.

Podmioty biorące udział w obrocie– np. firmy transportowe powinny być zarejestrowane w systemie. Jeżeli transport odbywa się bez przeładunku wówczas pierwszy raport zostaje wysłany przez operatora wysyłającego kolejny jest wysłany przez odbiorcę – jeżeli odbiorcą jest detal nie potrzeba kolejnego raportu. Jeżeli firma transportowa dokonuje przeładunku wówczas firma powinna zaraportować przeładunek. Wtedy obowiązki są takie same jak dla hurtownika.

Maciej Ptaszyński

Copyright by Polska Izba Handlu 2018

System track and trace.

Opracowanie to ma charakter informacyjny i nie może być stosowane jako instrukcja.